

0 RQV RUP LL
6VMDMUNW
. RPE- VUHS- U
%DUJ LQ
* NORUH

, 2

Gender Alliance for Development Center
Qendra Aleanca Gjinore për Zhvillim

UNITED NATIONS
ALBANIA

Monitorim i Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore

Bashkia Lezhë

VITI 2020

Ky raport është hartuar nga Qendra Aleanca Gjinore për Zhvillim (QAGJZH), në kuadrin e projektit "Sigurimi i ekspertizës teknike për qeverinë dhe OSHC-të për zhvillimin, buxhetimin, zbatimin dhe monitorimin e masave për adresimin e dhunës ndaj grave në Strategjinë e re për Barazinë Gjinore dhe Planin e Veprimit", Projekti zbatohet në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara "Për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave dhe vajzave", financuar nga Qeveria e Suedisë dhe që po zbatohet nga UNDP, UN Women dhe UNFPA, në bashkëpunim me Qeverinë e Shqipërisë

Përmbajtja e këtij raporti është vetëm përgjegjësi e Qendrës Aleanca Gjinore për Zhvillim, dhe nuk reflekton opinionin e SIDA, UNDP, UNFPA dhe UN Women.

Tabela e Përmbajtjes

HYRJE	4
RRETH ORGANIZATAVE ZBATUESE	4
PËRSE MONITORIM I SKBGJ-SË NGA OSHC-TË?	5
METODOLOGJIA.....	6
MONITORIMI I QËLLIMIT TË III-TË STRATEGJIK TË STRATEGJISË KOMBËTARE DHE PLANIT TË VEPRIMIT PËR BARAZI GJINORE 2016-2020	7
GJETJET KRYESORE	7
TË DHËNA STATISTIKORE NË LIDHJE ME RAPORTIMIN E DHUNËS NË FAMILJE NË BASHKINË LEZHË	8
<i>Të dhëna nga Mekanizmi i Referimit, Bashkia Lezhë</i>	<i>8</i>
<i>Të dhëna nga Drejtoria Vendore e Policisë për Bashkinë Lezhë</i>	<i>10</i>
<i>Të dhëna nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor, Bashkia Lezhë</i>	<i>10</i>
REZULTATET E MONITORIMIT – VITI 2020	10
OBJEKTIVI 3.1 NDËRGJEGJËSIMI I SHOQËRISË PËR TË MOS PRANUAR DHE PËR TË MOS TOLERUAR USHTRIMIN E DHUNËS ME BAZË GJINORE DHE DHUNËS NË FAMILJE.	10
OBJEKTIVI 3.2: FUQIZIMI I MEKANIZMAVE TË REFERIMIT SI DHE SHTIMI/PËRMIRËSIMI I SHËRBIMEVE MBËSHTETËSE TË SPECIALIZUARA PËR MBROJTJEN DHE TRAJTIMIN E RASTEVE TË DHUNËS ME BAZË GJINORE DHE DHUNËS NË FAMILJE.	13
OBJEKTIVI 3.3: NDËSHKIMI I DHUNUESVE DHE DHËNIA E MUNDËSISË PËR REHABILITIMIN E TYRE, PËRMES PROGRAMEVE TË SPECIALIZUARA.	16
<i>Konkluzione të rëndësishme.....</i>	<i>17</i>
<i>Rekomandime kryesore.....</i>	<i>17</i>

Hyrje

Ky raport u hartua në kuadër të Projektit "Sigurimi i ekspertizës teknike për qeverinë dhe OSHC-të për zhvillimin, buxhetimin, zbatimin dhe monitorimin e masave për adresimin e dhunës ndaj grave në Strategjinë e re për Barazinë Gjinore dhe Planin e Veprimit", në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara "Për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave dhe vajzave", të financuar nga Qeveria e Suedia i cili po zbatohet nga UNDP, UN Women dhe UNFPA në partneritet me Qeverinë shqiptare. Në Shqipëri projekti u zbatua nga Qendra "Aleanca Gjinore për Zhvillim", në bashkëpunim me disa organizata të tjera joqeveritare. Bashkitë e përfshira në monitorim ishin bashkitë e Lezhës, Kamzës, Fierit, Sarandës dhe Pogradecit.

Qëllimi i projektit është monitorimi i i detyrimeve ndërkombëtare dhe kombëtare të Shqipërisë për eliminimin e dhunës ndaj grave dhe të gjitha formave të diskriminimit, në përputhje me standardet ndërkombëtare, ndërsa rezultati i pritur në terma afatgjatë është ulja e fenomenit të dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe të gjitha formave të tjera të diskriminimit në Shqipëri. Proçesi monitorues i SKBGj dhe PKV 2016-2020 për bashkitë e lartpërmenduar u zhvillua përgjatë periudhës Nëntor 2020 - Maj 2021. Aktivitetet në nivel qendror u monitoruan nga QAGjZh dhe në nivel lokal nga organizatat lokale, përmes mbledhjes së të dhënave zyrtare lidhur me zbatimin e Qëllimit Strategjik 3, të Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Planin e Veprimit 2016 – 2020.¹

Gjatë zbatimit të projektit u arrit që:

1. Të realizohej monitorimi i punës për t'i dhënë fund dhunës kundër grave dhe vajzave nëpërmjet mekanizmave të referimit si një mjet i cili identifikon arritjet dhe sfidat apo boshllëqet ekzistuese.
2. Organizatat partnere në projekt të rrisin kapacitetet për të monitoruar zbatimin e Objektivit të 3-të të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për Barazinë Gjinore 2016-2020;
3. U përdorën rezultatet nga monitorimi i fazës së parë për të kontribuar në përpilimin dhe implementimin e Strategjisë së re të Barazisë Gjinore duke filluar nga viti 2021.
4. U realizua procesi i promovimit dhe advokimit, për zbatimin e objektivit të 3-të të SKBGj 2016-2020, duke përdorur gjetjet dhe rekomandimet e proceseve monitoruese.

Ky projekt, e nisi punën me organizimin e seancave informuese me përfaqësuesit e organizatave partnere në 5 Bashkitë nën monitorim, bazuar në udhëzuesin për monitorimin e Qëllimit Strategjik 3 të SKBGj 2016-2020, të realizuar nga GADC, në Nëntor 2019 dhe të rishikuar në fillim të vitit 2020. Përveç manualit, u hartuan skedat monitoruese bazuar në indikatorët për monitorimin e zbatimit të Qëllimit Strategjik 3 të SKBGj 2016-2020, të cilat u përdorën gjatë procesit të monitorimit.

Rreth organizatave zbatuese

Qendra Aleanca Gjinore për Zhvillim (QAGjZh) është një organizatë jo-fitimprurëse shqiptare që vepron dhe punon në të gjithë Shqipërinë për fuqizimin e grave dhe për të krijuar një të ardhme

¹ <https://www.un.org.al/sites/default/files/SKGJB-AL-web.pdf>

të barabartë dhe të drejtë për vajzat dhe gratë me të ardhura të ulëta në të gjithë Shqipërinë, duke u përpjekur për t'i nxjerrë nga varfëria dhe përjashtimi. Për të mbrojtur të drejtat e grave dhe për t'i fuqizuar ato, QAGjZh ngre fonde kombëtare dhe ndërkombëtare.

Fushat kryesore të ekspertizës së QAGjZh-së janë:

- Promovimi i paqes dhe përpjekjet për t'i dhënë fund dhunës me bazë gjinore;
- Garantimi i fuqizimit ekonomik të grave;
- Sipërmarrjet e grave;
- Fuqizimi i qytetarëve për të monitoruar agjendën gjinore lokale;
- Rritja e përfaqësimit të grave në politikë dhe vendimmarrje;
- Përmirësimi i të drejtave të grave në zona rurale.

Gjatë procesit të monitorimit të bashkive Fier, Lezhë, Pogradec, Sarandë dhe Kamëz, QAGJZh bashkëpunoi me disa organizata të tjera të cilat veprojnë në territorin e bashkive nën monitorim si: Qendra Rinore Vlorë, Epoka e Re Fier, Tjetër Vizion Elbasan dhe Shoqata për Integrimin e Zonave Informale Kamëz.

Përse monitorim i SKBGj-së nga OShC-të?

Përgjegjshmëria në qeverisje është një element i rëndësishëm që përcakton marrëdhëniet midis atyre që ushtrojnë fuqinë e pushtetit dhe atyre në emër të të cilëve ushtrohet kjo fuqi. Në sistemet demokratike, fuqizimi i sistemeve të transparencës dhe përgjegjshmërisë është prioritet i vazhdueshëm, që sigurohet përmes mekanizmave të ndërtuar, që përmirësohen vazhdimisht e që garantojnë pjesëmarrjen aktive në vendimmarrjen publike të shoqërisë civile, OShC-ve apo vetë përfaqësuesve të komuniteteve lokale. Këto mekanizma forcojnë proceset demokratike, sigurojnë zhvillim efektiv përmes dhënies së shërbimeve efektive, lehtësojnë procesin e mirëqeverisjes dhe fuqizojnë grupet më vulnerabël të komuniteteve, siç janë vajzat e gratë viktimat të dhunës në familje.

Ndërkohë që ligjet dhe strategjitë kombëtare që kanë të bëjnë me të drejtat e vajzave e grave dhe dhunën në familje/ me bazë gjinore janë hartuar me kontributin e vyer e të pakursyer të OShC-ve të grave, deri tani kjo rutinë nuk është shoqëruar me procese monitoruese e vlerësuese nga vetë OShC-të. Organizatat e grave në Shqipëri kanë të gjitha kapacitetet e nevojshme për të monitoruar dhe vlerësuar strategjitë dhe planet e veprimit në fushën që ato punojnë çdo ditë. Mbi të gjitha, ato për shumë vite kanë luajtur një rol vendimtar në adresimin e dhunës ndaj grave nëpërmjet ofrimit të shërbimeve, rritjes së ndërgjegjësimit, ngritjes së kapaciteteve, lobimit dhe advokimit, duke u bërë kështu aktorë kyç në nivel vendor e kombëtar.

OShC-të janë shumë të interesuara që të monitorojnë strategjinë kombëtare dhe planin e veprimit, në mënyrë që të ketë një të kuptuar më të mirë të asaj që qeveria po bën në këtë drejtim. Qëllimi përfundimtar është, zbatimi i një procesi monitorimi të paanshëm që do të sigurojë një zbatim më të mirë të hapave të ardhshëm që do ndërmerren për reduktimin e dhunës me bazë gjinore dhe avancimin e barazisë gjinore në shoqëri. Vlen të theksohet se, Ministria e Shëndetit dhe Mbrojtjes Sociale (MShMS), e ka mirëpritur këtë nismë dhe ka theksuar se ky monitorim nga shoqëria civile do të shërbejë për të informuar edhe procesin e monitorimit të brendshëm të SKBGj 2016-2020 nga institucionet përgjegjëse.

Metodologjia

Për të kryer monitorimin e zbatimit të Strategjisë Kombëtare të Barazisë Gjinore 2016-2020 dhe Planit të Veprimit, u ndoq një qasje e dyfishtë metodologjike në mbledhjen e të dhënave sasiore dhe cilësore. Një eksperte lokale u përzgjedh për çdo Bashki të targetuar, me qëllim ndjekjen e punës së Bashkisë përkatëse dhe mbledhjen e të dhënave për periudhën Janar – Dhjetor 2019.

Procesi i mbledhjes së të dhënave është kryer si më poshtë vijon:

- Mbledhja e të dhënave përmes takimeve informuese me zyrtarë lokal e publikë. Faza e parë ishte kontakti me kryetarët e Bashkive të targetuara, për njoftimin e tyre mbi iniciativën e monitorimit. Më pas, monitorueset kontaktuan përmes një formati të njësuar, koordinatorin vendor të dhunës pranë Bashkisë dhe kurdo që ishte e mundur me drejtorinë e shërbimeve sociale, drejtorinë e shëndetit, organizatat e shoqërisë civile që veprojnë në territorin e bashkisë, zyrtarët e gjykatave të rrethit, komunitetet fetare, mediat, organizatat ndërkombëtare dhe aktorë të tjerë të përfshirë në luftën kundër dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore. Qëllimi i këtyre takimeve ishte vendosja e kontaktit që më pas u ndoq me kërkesa për informacion, të dhëna statistikore dhe të dhëna të tjera mbi punën e kryer nga Bashkia dhe institucione të tjera, për adresimin e objektivit të tretë të SKBGj për eliminimin e dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore. Monitorueset gjithashtu kanë ndjekur takimet e zhvilluara në kuadër të mekanizmit të referimit në Bashki dhe kanë raportuar mbi përmbajtjen e tyre dhe vendimet e marra.
- Mbledhja e të dhënave përmes burimeve zyrtare e statistikore. Përmes të drejtës për informim, monitorueset kanë kërkuar të gjithë dokumentet mbështetëse të punës së bashkisë në kuadër të luftës kundër dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore. Specifikisht:
- Janë mbledhur minutat mbi takimet e mekanizmit të referimit për çdo bashki, që kanë plotësuar informacionet e ndara me monitorueset përmes intervistave.
- Janë marrë të dhëna statistikore mbi prevalencën e dhunës në familje nga gjykatat, shërbimi i provës, bashkia, policia, shërbimi social dhe INSTAT.
- Është analizuar buxheti vjetor i bashkisë për të identifikuar burimet financiare të alokuara për zbatimin e SKBGj në luftën kundër dhunës në familje.
- Janë mbledhur materiale mbështetëse për aktivitetet ndërgjegjësuese të zhvilluara nga ana e bashkisë për përmbushjen e objektivit 3.1.

Raporti i monitorimit ndjek strukturën e objektivave specifike të SKBGj sa i përket dhunës me bazë gjinore si edhe aktivitetet specifike të planit të veprimit. Për këtë është hartuar një skedë monitoruese e cila është plotësuar në vijimësi nga monitorueset përmes informacionit të akumuluar përgjatë periudhës monitoruese.

Bazuar tek skeda monitoruese është bërë vlerësim i përmbushjes së angazhimeve të bashkive të targetuara nën objektivin e tretë të SKBGj duke identifikuar nga njëra anë praktikat pozitive prej të cilave mund të përfitojnë edhe bashki të tjera dhe nga ana tjetër sfidat dhe mangësitë me të cilat përballen bashkitë, për të identifikuar mundësitë për përmirësim në periudhën e mbetur të planit të veprimit të SKBGj.

Për të kryer monitorimin e Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore janë përdorur edhe të dhënat e sistemit REVALB. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale me mbështetjen e UNDP ka hartuar dhe miratuar bazën e nevojshme ligjore për funksionimin e Mekanizmit Kombëtar të Bashkërendimit të Punës dhe Referimit të rasteve të dhunës në familje në mënyrë që të parandalohen, raportohen dhe trajtohen me efektivitet rastet e dhunës në familje.

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 334, dt 17.02.2011 “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit të tij” përcakton midis të tjerave dhe detyrimet konkrete të institucioneve shtetërore përgjegjëse për mbledhjen e të dhënave, raportimin dhe referimin e rasteve të dhunës në familje. Sistemi online në lidhje me statistikat për menaxhimin e rasteve të dhunës në familje ne nivel bashkie është lançuar në vitin 2014. Ky sistem online regjistron çdo rast dhune, monitoron si po ecën referimi i rastit dhe ku ka ngecur ai, duke siguruar që t’i shkojë deri në fund çdo rasti të raportuar të dhunës në marrëdhëniet familjare. Sistemi online është i sigurt dhe respekton fshehtësinë e të mbijetuarave të dhunës. Ai përdoret nga një numër i kufizuar i nëpunësve vendorë dhe qendrorë, të cilët janë trajnuar posaçërisht për përgjigjen ndaj dhunës në familje, fshehtësinë e të dhënave të së mbijetuarës dhe për përdorimin e sistemit. Ky sistem aksesohet nga të gjitha bashkitë ne nivel lokal dhe MShMS në nivel qendror në adresën www.revalb.org

Mbi bazën e të dhënave të hedhura, sistemi prodhon raporte interaktive dhe të mundshme për t’u printuar në kohë reale të cilat kontribuojnë në: hartimin e politikave; matjen e efektivitetit të Grupeve Teknike Ndërdisciplinore (GTN) të ngritura në nivel lokal; përmirësimin e të dhënave statistikore të rasteve të dhunës në familje në nivel lokal; në marrjen e masave për mirë-funksionimin e mekanizmit referues në të gjitha njësitë vendore; Kryerjen e analizave statistikore, për të identifikuar probleme si dhe fusha ku ka nevojë për ndërhyrje; për të shmangur të gjitha dyshimet për të dhënat e pavërteta ose shifrat e gabuara, që çojnë në rritjen e besimit dhe përmirësimin e shkallës së bashkëpunimit midis aktorëve dhe të atyre që përfitojnë prej saj.

Monitorimi i Qëllimit të III-të Strategjik të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për Barazi Gjinore 2016-2020

Informacioni më poshtë i referohet gjetjeve të monitorimit të zbatimit të Strategjisë gjatë vitit 2020.

Gjetjet kryesore

- Përgjatë vitit 2020 pranë komisarariatit qendër Lezhë janë evidentuar 110 raste të dhunës në familje, 98 nga të cilat ishin gra/vajza.
- Gjatë periudhës janar - dhjetor 2020, sipas Ligjit 9669, datë 18.12.2006, nga policia e kësaj bashkie janë plotësuar 108 Kërkesë Padi për Urdhëra Mbrojtje dhe janë evidentuar 2 raste të shkeljes së Urdhrit të Mbrojtjes.
- Nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë për vitin 2020 janë akorduar 108 Urdhëra Mbrojtje dhe Urdhëra të Menjëhershëm të Mbrojtjes
- Gjatë vitit 2020 Mekanizmi i Referimit kundër dhunës në familje pranë bashkisë Lezhë ka trajtuar rreth 25 raste.
- Koordinatorët vendorë të Bashkisë Lezhë, fokusin e aktiviteteve të dhunës në familje e kanë gjatë 16 ditëve të aktivizimit kundër dhunës me bazë gjinore.
- Gjatë 2020 nga Mekanizmi i Koordinuar i Referimit Lezhë, janë organizuar rreth 10 aktivitete me fokus dhunën në familje dhe 10 aktivitete për dhunën me bazë gjinore.
- Buxheti për gjithë aktivitetet është mundësuar nga organizatat e ndryshme që operojnë në qytetin e Lezhës, megjithëse kjo Bashki ka një fond të veçantë, materialet ndërgjegjësuese ofrohen nga OSHC-të që operojnë në territorin e kësaj bashkie.
- Gjatë 2020 janë realizuar 11 aktivitete në bashkëpunim me organizata të ndryshme që

operojnë në qytetin e Lezhës si „Mary Ward Loreto“, „Strehëza për Gra e Vajza“, „Terre des Hommes“, „World Vision“.

- Në marrëveshjen mes bashkisë dhe institucioneve për Mekanizmin e Referimit, është përfshirë dhe Mary Ward Loreto dhe Strehëza për Gra e Vajza.
- Gjithashtu Bashkia Lezhë ka miratuar një buxhet për ofrimin e strehimit 24 orë të viktimave të dhunës nëpërmjet një marrëveshje bashkëpunimi me strehëza emergjentë “Rosalba”, gjithashtu me bazë fetare, ka strehuar për disa kohë raste të vajzave nën 18 vjeç me probleme sociale.
- Për gjatë vitit 2020 Komiteti Drejtues i Mekanizmit në Bashkinë Lezhë, nuk është mbledhur për shkak të situatës së termetit dhe pandemisë. Ndërsa mbledhjet e Ekipit Teknki Ndërdisciplinar kanë qenë mbi baza të rregullta dhe janë mbledhur 8 herë.
- Aktualisht nuk ka akses në sistemin online REVALB pasi është në rishikim si sistem. Në sistemin Revalb janë hedhur online vetëm rastet e muajve të parë të vitit, ndërkohë që më pas, ka qenë e pamundur që ky sistem të aksesohet.
- Përqindja e buxhetit të Bashkisë Lezhë gjatë vitit 2020 i ka dedikuar shërbimeve sociale 0.02 % të vlerës totale. Ndërkohë që numri i viktimave të dhunës në familje të cilat kanë përfituar bonus qeraje për vitin 2020 ishte 2 gra dhe 1 burrë.
- Bashkia Lezhë ka 2 koordinatorë vendore të cilat mbulojnë edhe barazinë gjinore.
- Buxheti i Bashkisë Lezhë vetëm për dhunën: paga + aktivitete + materiale është 1.368.000 lekë.
- Në Bashkinë e Lezhës nuk ka një program përsa i përket dhënies së mundësisë për rehabilitimin e tyre nëpërmjet programeve të specializuara.
- Edhe Shërbimi i Provës rezulton të jetë jo funksional pranë kësaj bashkie.

Të dhëna statistikore në lidhje me raportimin e dhunës në familje në Bashkinë Lezhë

Të dhëna nga Mekanizmi i Referimit, Bashkia Lezhë

Gjatë vitit 2020 mekanizmi i referimit kundër dhunës në familje pranë Bashkisë Lezhë, ka trajtuar rreth 25 raste. Disa prej rasteve paraqiten në tabelën ilustruese si më poshtë, së bashku me përshkrimin dhe hapat e ndjekur nga MKR Lezhë.

Tabela 1. Raste të suksesshme të trajtuara nga Mekanizmi i Referimit, Bashkia Lezhë

Rasti	Trajtimi
Rasti 1	<p>Paraqitje e znj. K.K në Drejtorinë e Shërbimeve Sociale në Bashkinë Lezhë. K.K paraqitet në zyrë pasi ka denoncuar bashkëshortin për dhunë në familje (psikologjike dhe ekonomike) ku shprehet se ka nisur punë në një punishte në fshatin e saj por që bashkëshorti nuk e lejon të përdorë pagën e saj për shpenzimet familjare.</p> <p>Ajo shprehet se ka nevojë që ato para t'i shpenzojë për ushqime për fëmijet pasi bashkëshorti i saj edhe pse punon nuk sjell mjaftueshëm në shtëpi. Të gjendur para këtij fakti, përmes mekanizmit i ofruam zonjës konsulencë ligjore dhe psiko-sociale. Gjithashtu, edhe një paketë</p>

	ushqimore për të përballuar situatën në të cilën gjendej.
Rasti 2	<p>Rasti ka të bëjë me një zonjë e cila është e divorcuar dhe me tre fëmijë.</p> <p>Ajo ka kërkuar Urdhër Mbrojtjeje dhe menjëherë pas marrjes së tij është rikthyer të jetojë me prindërit e saj në një fshat në periferi të Bashkisë Lezhë.</p> <p>Pasi janë njohur me rastin e referuar nga policia, në Bashki është ngritur tryeza teknike për t'i ardhur në ndihmë, pasi zonja kishte nevojë për të sistemuar 3 fëmijet në kopësht.</p> <p>Organizata TLAS ka mundësuar procesin e divorcit.</p> <p>Fëmija i tretë kishte nevojë për t'u ndjekur me mjekim të specializuar pasi ishte me sindromën down, por akoma nuk e kishte të vërtetuar nga ana mjekoligjore.</p> <p>Kështu, në bashkëpunim me mjekun ligjor u mundësua diagnostifikimi i saktë. U ofrua mbështetje nga ekipi teknik pjesë e të cilit janë dhe organizata për mbrojtjen e fëmijëve dhe njëra nga organizatat anëtare të MKR Lezhë, mundësoi analizën e specializuar për të cilën kishte nevojë fëmija por që nuk mund t'ia nuk ia ofronte këtë shërbim spitali shtetëror për momentin.</p> <p>Gjithashtu nga DSHP u bë e mundur tërheqja e librezës shëndetësore nga qyteti që jetonte me përpara për ta sjellë në Lezhë. Gjithashtu është ndihmuar për të plotësuar dokumentacionin për kempin e fëmijës së vogël të sëmurë. Me anë të një organizate i është lidhur një pension ushqimor për një periudhë 6 mujore</p>

Burimi: Koordinatorja Vendore, Bashkia Lezhë

Të dhëna nga Drejtoria Vendore e Policisë për Bashkinë Lezhë

Përgjatë vitit 2020 pranë Drejtorisë Vendore të Policisë Lezhë janë evidentuar 110 raste të dhunës në familje, nga të cilat 98 prej viktimave ishin gra dhe vajza. Ndërkohë që numri i rasteve të veprës penale “dhunë në familje” neni 130/a² për vitin 2020 ishte 62 dhe u arrestuan 12 autorë. Gjatë periudhës janar - dhjetor 2020, sipas Ligjit 9669, datë 18.12.2006, janë plotësuar 108 Kërkesë Padi për Urdhëra Mbrojtje dhe janë evidentuar 2 raste të shkeljes së Urdhrit të Mbrojtjes.

Tabela 2. Dhuna në familje në Drejtorinë Vendore të Bashkisë Lezhë

Përshkrimi	Komisariati –Bashkia Lezhë
Evidentuar	110
Të dëmtuar gjithsej	98
Prej tyre gra/vajza	98
KP.U. Mbrojtje	108
Sh.U. Mbrojtjes	2
V. P. Neni 130/a	62
Vrasje raste/viktima	0
Arrest. për 130/a	12
Ndaluar për 130/a	2
Gjendje të Lirë për 130/a	3
Në kërkim për 130/a	3
Autorë të vetëvrarë	0

Burimi: Drejtoria Vendore e Policisë, Bashkia Lezhë

Të dhëna nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor, Bashkia Lezhë

Nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë për periudhën Janar – Dhjetor 2020 janë akorduar 108 Urdhra Mbrojtje dhe Urdhra të Menjëhershëm të Mbrojtjes.

Rezultatet e Monitorimit – Viti 2020

Objekivi 3.1 Ndërgjegjësimi i shoqërisë për të mos pranuar dhe për të mos toleruar ushtrimin e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje.

Koordinatorët vendorë të Bashkisë Lezhë, fokusin e aktiviteteve të dhunës në familje e kanë gjatë 16 ditëve të aktivizimit kundër dhunës me bazë gjinore që përkon në datat 25 nëntor deri me 10 dhjetor. Por, gjithashtu gjatë gjithë vitit realizohen aktivitete të ndryshme me fokus dhunën në familje dhe atë me bazë gjinore. Aktivitetet organizohen zakonisht me gra dhe burra të komunitetit në ambjente të ndryshme dhe me tema të ndryshme. Në fokus janë edhe aktivitetet që zhvillohen në kuadër të muajit të trafikimit të qenieve njerëzore (në tetor).

Per shkak të pandemisë Covid -19 marshimet dhe tubimet nuk janë realizuar por është rritur niveli i ndërgjegjësimit përmes mediave sociale të faqes së Drejtorisë së Shërbimeve Sociale të bashkisë si edhe me mediat lokale përgjatë vitit 2020 kjo bashki ka patur bashkëpunime të ndryshme, për të publikuar spote të ndryshme me qëllim sensibilizimin e komunitetit mbi dhunën në familje.

Gjatë 2020 nga koordinatorët vendorë të dhunës në familje, kanë organizuar rreth 20 aktivitete me fokus dhunën në familje dhe atë me bazë gjinore.

Buxheti për gjithë aktivitetet, është mundësuar nga organizatat e ndryshme që operojnë në qytetin e Lezhës kryesisht Mary Ward Loreto, Terre des hommes dhe World Vision

Aktivitetet kanë qenë gjithpërfshirës. Qëllimi i kësaj Bashkie ka qenë që, gjithmonë në aktivitete të përfshihen grupe të ndryshme të komunitetit, pasi që dhunën në familje e përjeton çdo target-grup i shoqërisë. Por në aktivitete të posaçme ku i është përshtatur dhe temës dhe qëllimit të aktivitetit, janë përfshirë grupe ku pjesëmarrës kanë qënë burra dhe gra me probleme të ndryshme sociale si, të papunë, emigrantë të rikthyer etj.

Gjatë 2020 janë realizuar 11 aktivitete në bashkëpunim me organizata të ndryshme që operojnë në qytetin e Lezhës. Organizatat që bashkëpunojnë në mënyrë të vazhdueshme dhe sistematike me bashkinë Lezhë janë: Mary Ward Loreto, Strehëza për gra e vajza, Terre des hommes, World Vision, Qendra Sot për të Ardhmen.

Në marrëveshjen mes Bashkisë dhe institucioneve për Mekanizmin e Referimit, është përfshirë dhe Mary Ward Loreto dhe Strehëza për Gra e Vajza. Kjo Bashki ka patur vazhdimisht bashkëpunim me Kishën Ungjillore që ndodhet në Lezhë, me qëllim ofrimin e pakove ushqimore për rreth 6 muaj për çdo familje me një prind. Gjithashtu, qendra rezidenciale fetare në Tale Lezhë "Laura Vikunja" ka ambiente ku janë strehuar për raste emergjente gra me fëmijë e me urdhër mbrojtje. Strehëza emergjentë "Rosalba", gjithashtu me bazë fetare, ka strehuar për disa kohë raste të vajzave nën 18 vjeç me probleme sociale.

Tabela 3. Tabela e aktiviteteve kundër dhunës me bazë gjinore dhe datat e realizimit të tyre

Nr.	Data	Vendi	Tema	Organizuar nga:
1.	31.01.2020	Shkolla Kolin Gjoka Bashkia Lezhe	Takim informues mbi raportimin e Dhunës në Familje me nxënësit e shkollës profesionale 'Kolin Gjoka'. Raportimi i dhunës është shumë i rëndësishëm pasi është krim dhe dënohet!	Strehëza për Gra dhe Vajza Shërbimet Sociale Bashkia Lezhë
2	05.02.2020	Bashkia Lezhe Biblioteka	Takim me administratorët social të 9 -të njësive administrative, mbi nevojën për të raportuar rastet e fëmijëve me	Sektori i Kujdesit Social Bashkia Lezhe

			probleme sociale si dhe problematikat e ndeshura gjatë monitorimit të urdhërave të mbrojtjes si dhe planin vjetor tëaktiviteteve	
3	24.04.2020	ONLINE	Konkurs "Aktivizohu dhe Ndhimo një Viktimë Dhune në Familje" në kuadër të projektit " Dhuna në familje ju përket të gjithëve – Fuqizim për ndërhyrje të koordinuar lokale"	Strehëza për Gra dhe Vajza Drejtoria e Sherbimeve Sociale
4	11.05.2020	ONLINE	Trajnim online me të gjithë aktorët bashkëpunues të mekanizmit të referimit të rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare	Streheza për gra dhe vajza Drejtoria e Sherbimeve Sociale Bashkia Lezhe
5	25.06.2020	ONLINE	Trajnim online me fokus barazinë gjinore, përfitimin e shërbimeve sociale, por jo vetëm, në mënyrë të barabartë për të dy gjinitë.	Shërbimeve Sociale të Bashkisë Lezhë UN Ëomen Përfaqësues të Ministrisë së Financave dhe Ministrisë së Shëndetësisë e Mbrojtjes Sociale
6	07.08.2020	Bashkia Lezhe	Në bashkëpunim me 'Strehëzën për Gra dhe Vajza' organizuam takimin mbi situatën e dhunës në familje dhe funksionimin e Mekanizmit të Referimit të Rasteve të Dhunës gjatë periudhës së pandemisë dhe vështirësive që ka sjellë Covid_19.	Bashkia Lezhë Drejtoria e Shërbimeve Sociale Strehëza per Gra dhe Vajza
7	02.10.2020	Bashkia Lezhë	Në ditën botërore JO-DHUNËS ju bashkuam punishtes së grave Kallmet, një biznes social i ngritur nga gratë dhe për gratë. Folëm për rëndësinë e familjes së shëndetshme dhe metodave pozitive të prindërimit. Paqja dhe toleranca janë kryefjala e zgjidhjes së çdo problemi!	Shërbimet Sociale Bashkia Lezhë Mary Ward Loreto

8	21.12.2020	Bashkia Lezhë	Zeri I grave ne buxhetimin me pjesemarrje	Bashkia Lezhe Qendra komunitare Sot per te Ardhmen UN Women Albania
9	25.11.2020	Bashkia Lezhëe	Fushata e 16 ditëve të aktivizimit kundër dhunës me bazë gjinore me ndriçimin e Memorialit të Heroit tonë Kombëtar nën sloganin "Dëgjo, Beso, Mbështet gratë dhe vajzat"	Bashkia Lezhë
10	09.12.2020	Qendra Komunitare	Ne kuadër të punës për fuqizimin e Mekanizimit të Koordinuar të Referimit (MKR) të rasteve të dhunës në familje në Bashkinë Lezhë zhvilluam takimin me punonjësit e shëndetësisë	Drejtoria e Shërbimeve Sociale Bashkia Lezhe Strehëzën për Gra dhe Vajza-SAWG Tiranë
11	10.12.2020	Sheshi Bashkia Lezhë	'Dëgjo, Beso, Mbështet' aktivitet final.	Drejtoria e Shërbimeve Sociale, Bashkia Lezhë

Burimi: Monitorim dhe Koordinatorja vendore, bashkia Lezhe

Objektivi 3.2: Fuqizimi i mekanizmave të referimit si dhe shtimi/përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara për mbrojtjen dhe trajtimin e rasteve të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje.

Mekanizmi i Referimit pranë Bashkisë Lezhë ka nënshkruar marrëveshjen zyrtarisht me datë 26/11/2019 por që, de facto ka funksionuar dhe më përpara nënshkrimit por për arsye subjektive nuk ka pasur një marrëveshje të nënshkruar. Mekanizmi ka si qëllim koordinimin dhe bashkëpunimin ndërmjet institucioneve të autoriteteve përgjegjëse në territorin e Bashkisë Lezhë për trajtimin e çështjeve të dhunës në familje. Grupi Teknik Ndërsektorial është ai i cili merret me menaxhimin e rasteve të dhunës në familje.

Rastet e trajtuara gjatë 2020 janë 25 dhe këtyre rasteve iu është ofruar që nga asistenca psiko-sociale, ligjore, ekonomike dhe strehim. Çdo 3 muaj organizohet një takim me GTN ku përshkruhen rastet që janë ndjekur gjatë periudhës. Aktualisht nuk ka akses në sistemin online REVALB pasi është në rishikim si sistem, problematikë kjo e paraqitur edhe nga Bashki të tjera.

Përqindja e buxhetit të Bashkisë Lezhë, gjatë vitit 2020 i ka dedikuar shërbimeve sociale 0.02 % të vlerës totale. Ndërkohë që numri i grave, viktime të dhunës në familje të cilat kanë përfituar bonus qeraje për vitin 2020 ishte 2 gra dhe 1 burrë . Gjatë vitit 2020 janë 98, viktime të dhunës në familje të cilat përfitojnë ndihmë ekonomike nga vendimet UM dhe UMM pranë kësaj bashkie. Vlera për secilën prej tyre është 3000 lekë në muaj.

Bashkia Lezhë ka 2 koordinatorë vendore të cilat mbulojnë edhe barazinë gjinore. Koordinatorj ka kontratë në bazë të kodit të punës si çdo specialist tjetër i institucionit. Njëra koordinatorë është me statusin e nëpunësit civil ndërsa tjetra është me kontratë por në proces për statusin.

Buxheti i Bashkisë Lezhë vetëm për dhunën: paga + aktivitete + materiale është 1.368.000 lekë.

Gjatë vitit 2020 edhe për shkak të ndryshimeve të reja ligjore dhe futjes së Urdhrit Paraprak të Mbrojtjes së Menjëhershme (UPMM) bashkëpunimi i bashkisë Lezhë me policinë ka qënë edhe më i ngushtë dhe më i frytshëm.

I njëjti bashkëpunim korrekt është ndjekur edhe me Zyrën e Punës, sidomos për ndjekjen e rasteve të punësit dhe të kurseve profesionale, sidoqoftë nuk ka të dhëna të sakta për numrin e grave viktime të dhunës në familje që janë punësuar.

Bashkëpunimi me Drejtorinë Arsimore Rajonale vazhdon të jetë i ngushtë dhe dobipurës për ndjekjen e rasteve të fëmijëve që kanë qënë të përfshirë në dhunën në familje. Ndërkohë që, Shërbimi Social është një prej hallkave kryesore dhe me një bashkëpunim të vazhdueshëm për ndjekjen e rasteve të cilat kanë kërkuar dërgimin në qendra ose strehëza.

Edhe me Sistemin e Shëndetësisë, Bashkia e Lezhës ka patur një bashkëpunim korrekt për ndjekjen e rasteve si dhe në prezencën e këtij institucioni në mbledhjet e GTN-së. Organizatat e Shoqërisë Civile që operojnë në territorin e Bashkisë Lezhë kanë qënë gjithmonë prezente dhe bashkëpunuese në zgjidhjen e rasteve.

Mbledhjet e Grupit Teknik Ndërdisciplinor (GTN) për vitin 2020 ishin 8, (6 për raste emergjente dhe 2 takime periodike çdo tre muaj) me përfshirjen e aktorëve të mekanizmit të referimit pranë kësaj bashkie. Ndërkohë që në kuadër të ofrimit të shërbimeve për viktimat e dhunës, ky grup më i vogël në numër është mbledhur rreth 30 herë për të raportuar për vijueshmërinë e zgjidhjes së rasteve. Ndërkohë që Komiteti Drejtues i MKR-së së Bashkisë Lezhë për vitin 2020 është mbledhur 2 herë.

Urdhrat e Mbrojtjes si dhe ata të Menjëhershëm të Mbrojtjes plotësohen nga Komisariati i Policisë Lezhë. Gjatë vitit 2020, Bashkia dhe organizatat nuk kanë plotësuar Urdhra Mbrojtje.

Tabela 1. Numri i mbledhjeve të GTN-së në vitin 2020 në Bashkinë Lezhë

Data	Mbledhjet e GTN-së
18.11.2020	Njësia për mbrojtjen e fëmijëve mbledhi përfaqësuesit e tryezës teknike për t'i dhënë zgjidhje një rasti fëmijë
06.10.2020	<i>Tryeza multidisiplinare u mbledh për një rast emergjent dhunë në familje për të bërë vlerësimin e nevojave dhe për t'i dhënë suportin e duhur nga çdo institucion dhe organizatë që operon në zonën e Lezhës.</i>
14.08.2020	<i>U mbledh Grupi Teknik Ndërsektorial për të diskutuar mbi rastet e dhunës në familje për 3 mujorin e fundit dhe problematikat e krijuara nga pandemia për këtë kategori</i>

Burimi: Monitorim dhe Bashkia Lezhë

Tabela 2. Numri i mbledhjeve të KD-së në vitin 2020 në Bashkinë Lezhë

Data	Mbledhjet e KD-së
06.03.2020	"Komiteti Drejtues i Mekanizmit të Referimit të Dhunës në Familje" diskutuan problematikat që ndeshen çdo ditë në luftën kundër dhunës në familje dhe hapat për minimizimin përmes fushatave ndërgjegjësuese dhe menaxhimit të rasteve.

Burimi: Bashkia Lezhe

Tabela 7. Përbërja e Komitetit Drejtues, Bashkia Lezhë Viti 2020

Institucioni	Emër mbiemër i përfaqësuesit në vitin 2020
Bashkia	Kryetar Pjerin Ndreu
Drejtoria e Policisë	Ferdinand Mara
Gjykata e Rrethit Gjyqësor	Ornela Naqellari
Prokuroria e Rrethit	Milan Laskaj
Drejtoria Arsimore Rajonale	Bardhok Pula
Drejtoria e Shëndetit Publik	Zoje Zefej
Drejtoria e Shërbimit Social	
Zyra e Përmbarimit	Liza Çuni
Prefektura	
Zyra e Punësimit	Fatmir Delishi
OSHC ROZALBA	Qendra Shën Jozef Alma Zogu

Burimi: Bashkia Lezhe

Tabela 3. Përbërja e GTN-së, Bashkia Lezhë Viti 2020

Institucioni	Emër mbiemër i përfaqësuesit në vitin 2020V
Bashkia	Marta Fetaj, Suada Nekaj , Desara Marku

Drejtoria e Policisë	Erba Leka, Inspektoret e Zonës
Gjykata e Rrethit Gjyqësor	Nuk ka përfaqësues
Prokuroria e Rrethit	Nuk ka përfaqësues
Drejtoria Arsimore Rajonale	Albina Gjini, Alma Shyti
Drejtoria e Shëndetit Publik	Maria Zefi ,Rita Osmani
Zyra e Përmbarrimit	Nuk ka përfaqësues
Prefektura	Nuk ka përfaqësues
Kryetarët e Njësive Administrative	Vijnë administratorët social të Njesisë përkatëse
Zyra e Punësimit	Mimoza Ndreca
Organizata Jo qeveritare	Aferdita Gjoni
Strehëzat për viktimat e dhunës	Marsela Allmuca
Komunitete fetare	Kisha Ungjillore ‘Lajmi I Mire’
Dhoma e Avokatisë së Rrethit	-

Burimi: Bashkia Lezhe

Objektivi 3.3: Ndëshkimi i dhunuesve dhe dhënia e mundësisë për rehabilitimin e tyre, përmes programeve të specializuara.

Përgjatë vitit 2020, 108 ishin Urdhërat e lëshura nga Gjykata e kësaj Bashkie për dhunuesit. Duhet patur parasysh që këto statistika përfshijnë të dhënat për të gjithë rrethin e Lezhës, duke qenë se gjykata nuk ofron të dhëna të ndara sipas vendbanimit, apo të dhëna të tjera që bëjnë diferencën. Siç edhe ka dalë në pah nga monitorimi, ky është një prej institucioneve i cili nuk merr pjesë në mbledhje dhe për pasojë të pakta janë informacionet që janë arritur të mblidhen nga ky entitet.

Ndërkohë që Zyra Rajonale e Përmbarrimit ka ndjekur dhe ekzekutuar 90 raste për pension ushqimor.

Në bashkinë e Lezhës nuk ka një program përsa i përket dhënies së mundësisë për rehabilitimin e dhunuesve nëpërmjet programeve të specializuara. Edhe Shërbimi i Provës rezulton të jetë jo funksional pranë kësaj bashkie.

Paralelisht, në territorin e kësaj bashkie nuk ka as organizata të shoqërisë civile të cilat mund të ofrojnë shërbime të ngjashme në lidhje me plotësimin e objektivit të tretë të strategjisë.

Konkluzione të rëndësishme

Situata e funksionimit të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit pranë kësaj Bashkie shfaqet e mirë dhe gjithëpërfshirëse, sidoqoftë, numri i rasteve të trajtuara nga ky mekanizëm është disa herë më i vogël sesa rastet e viktimave të dhunës në familje të evidentuara nga policia apo/dhe UM/UMM të lëshuar nga gjykata e këtij rrethi. Në këtë bashki janë dy nëpunëse të cilat kryejnë funksionet e koordinatores vendore dhe kjo është një praktikë shumë e mirë e cila duhet të ndiqet edhe nga bashkitë e tjera, sidomos nga bashkitë e mëdha.

Megjithë mbledhjet e organizuara në mënyrë të rregullt nga GTN e kësaj bashkie, mospjesëmarrja e anëtarëve të rëndësishëm siç janë Gjykata dhe Prokuroria sjell pengesa dhe vështirësi në trajtimin optimal të rasteve.

Aktivitetet dhe materialet ndërgjegjësuese për komunitetin për të mos pranuar dhunën ofrohen nga OSHC-të megjithëse kjo bashki ka buxhet të alokuar për këtë zë. Është e paqartë se për çfarë përdoret meqënëse ai nuk ezaurohet për materialet ndërgjegjësuese.

Për muaj me rradhë asnjë rast i evidentuar i dhunës në familje nuk është pasqyruar në sistemin REVALB, kjo për mos funksionim të sistemit. Ankesa dhe njoftime janë kryer në mënyrë të rregullt për rregullimin e tij dhe për të patur akses optimal për vijueshmërinë.

Megjithëse kjo bashki nuk ka një program rehabilitimi për dhunuesit, nuk është marrë asnjë masë për të gjetur zgjidhje alternative. Shërbimi i Provës funksion siç duhet, por në fokus të tij janë më së shumti fëmijët dhunues deri në moshën 18 vjeç, duke mos patur pjesë të praktikave edhe dhunuesit e grave dhe vajzave. Bashkia Lezhë, i akomodon viktimat e dhunës në familje pranë strehëzës së organizatës fetare, ndërkohë që vetë si institucion akoma nuk e ka ngritur një të tillë. Pavarësisht presencës së Zyres Vendore të Shëndetit parësor nuk ka statistika të qarta nëse viktimat e dhunës në familje pajisen me raport mjeko-ligjor dhe nëse ju kryhen egzaminime të tilla në rastin e dhunës përpara marrjes së UM/UMM.

Rekomandime kryesore

Në bazë të monitorimit të zbatimit të Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore në bashkinë e Lezhës për vitin 2020, më poshtë renditen disa rekomandime të cilat kërkojnë masa të menjëherëshme për të rregulluar funksionimin e Mekanizmit të Referimit kundër Dhunës me bazë gjinore në Bashkinë Lezhë dhe adresimin e objektivit të tretë të SKBGJ^{-së} kundër dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje:

- Rekomandohet që anëtarë të rëndësishëm të mekanizmit të referimit pranë Bashkisë Lezhë, siç janë Gjykata dhe Prokuroria të caktojnë një person i/e cila do të ndjekë në mënyrë të rregullt takimet e GTN-së të thirrura nga koordinatoresha pranë kësaj bashkie;
- Megjithëse bashkia ka një buxhet në lidhje me ndërgjegjësimin e komunitetit për dhunën në familje, ai nuk përdoret duke qenë se materialet ndërgjegjëse ofrohen nga OSHC-të,

ndaj rekomandohet që ky zë i buxhetit të vihet në përdorim dhe të shikohet mundësia se kundrejt cilit zë mund të alokohet;

- Sistemi REVALB ka patur problematika edhe për shkak të ndryshimit të ligjit dhe rifreskimit të tij, dhe prej muajsh asnjë prej rasteve të bashkisë Lezhë nuk është pasqyruar online, ndaj rekomandohet në mënyrë emergjente dhënia e aksesit për koordinatorët dhe funksionimi korrekt i këtij sistemi. Gjithashtu, edhe pasqyrimi i rasteve të prapambetura në këtë sistem;
- Rekomandohet që të shikohen mundësitë për programe të ndryshme për rehabilitimin e dhunuesve, pranë territorit të kësaj bashkie, ose lidhja e një marrëveshje me Zyrën për Djem dhe Burra në Shkodër;
- Shërbimi i Provës duhet të zgjerojë fokusin edhe tek dhunuesit e grave apo/dhe vajzave, duke qenë se më së shumti ky shërbim pranë bashkisë Lezhë është i fokusuar tek fëmijët dhunues nën moshën 18 vjeç.
- Rekomandohet një bashkëpunim edhe më i madh me drejtuesit e drejtorive apo insitucioneve anëtare të mekanizmit të referimit, deri në sigurimin që viktima është jashtë rrezikut nga dhunuesi.
- Megjithëse ofrohet një strehëz nga organizata fetare, bashkia Lezhë e ka domosdoshmëri patjen e një strehëze të veten. Kjo, sepse strehëza e ofruar nuk ka kapacitete mjaftueshmë dhe përdoret më shumë për vajzat e reja, dhe ka vetëm një dhomë për rastet e grave, viktima të dhunës në familje.
- Rekomandohet që asistenca prej 3000 lekë / muaj të rishikohet, sepse nuk përmbush asnjë nevojë jetike dhe është e pamjaftueshme për gjithçka.